

Vaikų ir jaunuolių rengimo Atgailos, Eucharistijos ir Sutvirtinimo sakramentams gairės

1. Katechezės tikslas ir uždaviniai

1.1. Bažnyčia, paklusdama mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus priesakui skelbti Evangeliją visai kūrinijai (1), per visus amžius ištikimai stengiasi perduoti Gerąją Naujieną visiems žmonėms bei suvokia Dievo karalystės skelbimą ir kūrimą kaip savo pagrindinę užduotį (2). Labai svarbus šios užduoties atlikimo įrankis bei esminė evangelizacijos proceso dalis – katechezė (3), nes sakramentai duoda vaisių tiems tikintiesiems, kurie juos priima reikiamai pasiruošę (4). Priimant sakramentą įsipareigojama juo gyventi ir jį praktikuoti.

1.2. Katechezės tikslas – ugdyti krikščionišką mąstyseną ir gyvenseną, mokyti tikėjimo tiesų ir gilinti jų supratimą, mokyti maldos, rengti sakramentiniam gyvenimui, ugdyti moralę, skatinti bendruomeninį šventimą bei tarnystę. Esminis katechezės tikslas yra ne tik supažindinti, bet ir atvesti žmogų į bendrystę su Jėzumi Kristumi (5).

1.3. Katechezės uždavinys – aiškinti, kas yra Apreiškimas, kuriuo Dievas kreipiasi į žmogų, ir žmogaus tikėjimo išpažinimą, kuriuo jis atsiliepia Dievui, taip pat perduoti tikėjimo Triasmeniu Dievu: Tėvu, Sūnumi ir Šventąja Dvasia slėpinį (6).

1.4. Katechezė turi apimti nuoseklų supažindinimą su didžiosiomis tikėjimo tiesomis, atveriant vaiko širdį tikėjimo pažinimui ir veikimui, bet negali pasitenkinti tik jas skelbdama. Ji turi padėti atrasti žmogui atsakymus į pasaulio kilmės, gyvenimo tikslo, prasmės ir kitus klausimus bei mokyti dėkoti, mels-tis, dalyvauti liturgijoje ir įsipareigoti gyventi pagal tikėjimą.

1.5. Sakramentinėje katechezėje ypač svarbu išlaikyti bendrystę tarp esminių katechezės vietų: *šeimos, parapijos ir mokyklos*, kurios, būdamos skirtingos, yra būtinos visuose nuoseklios katechezės etapuose, kad vaikas turėtų krikščioniškos bendruomenės aplinką, padedančią augti, bręsti jo tikėjimui ir siekti sakramentinės bendrystės su Jėzumi Kristumi, kuris „sakramentuose, ypač Eucharistijoje, veikia visu savo asmeniu“ (7), kad augdamas šioje bendrystėje vaikas taptų tikėjimo liudytoju savo aplinkoje ir duotų artimo meilės vaisius.

2. Katechezės laipsniškumas

2.1. Pradėjus vaiką rengti sakramentiniam gyvenimui labai svarbu, kad jis jau turėtų ikisakramentinį parengimą, t. y. būtų gavęs teisingą trijų Dieviškųjų Asmenų sampratą, asmeninę maldos patirtį.

2.2. Po Krikšto vykstančios vaikų katechezės modeliu turi tapti suaugusiųjų Krikšto katechumenatas, pasižymintis specifiniu tikėjimo ugdymo procesu, kurio dėka žmogus ryšyje su apeigomis, simboliais ir ženklais yra vedamas tikėjimo išpažinimo link, kol galiausiai visapusiškai įsitraukia į Bažnyčios sakramentiniį gyvenimą (8). Svarbu, kad vaikų katechezė būtų nuosekli, apimanti katalikų tikėjimo esminius elementus, žadinanti ir stiprinanti tikėjimą.

2.3. Vaikus rengiant sakramentams, turėtų būti krei-piamas ypatingas dėmesys į vaikų dvasinį ugdymą. Vaikui atskleidžiama, kad jis gali turėti asmeninį ryšį su Dievu maldoje, ir padedama užmegzti tikėjimo ir meilės bendrystės dialogą. Pasak popiežiaus Jono Paulius II, katechezė užgauna ypač jautrų tašką, kai ji tampa maldos mokykla ir padeda palaikyti meilės ryšį su Dievu – Kūrėju ir Tėvu, Kristumi – Mokytoju ir Gelbėtoju ir Šventąja Dvasia, kuri gyvena mūsų širdyse (9).

2.4. Per Krikštą krikščionys yra tapę Tėvo įvaikiais, Bažnyčios nariais, Šventosios Dvasios šventovėmis, tačiau ši lobį jie nešiojasi „moliniuose induose“: naujasis Dievo vaiko gyvenimas dėl nuodėmės gali nusilpti ir net būti prarastas. Todėl Atgailos sakramentas atveria kelią sugrįžti pas Tėvą, nuo kurio buvo nutolta per nuodėmę, ir išgydyta širdimi tapti tvirtesniu krikščioniu.

2.5. Šventoji Eucharistija užbaigia įvedimą į krikščionybę. Ji yra „viso krikščioniškojo gyvenimo versmė ir viršūnė“ tiek visuotinei ar vietinei Bažnyčiai, tiek ir kiekvienam tikinčiajam (10). Visi kiti „sakramentai, kaip ir visos kitos bažnytinės tarnybos bei apaštalavimo darbai, yra susiję su šventąja Eucharistija ir yra į ją nukreipti“ – veda į Eucharistiją arba teka iš jos (11). Eucharistija taip pat laikoma pagrindiniu sudievinimo šaltiniu, teikiančiu nemirtingumo, būsimos garbės laidą.

2.6. Eucharistija stato, formuoja Bažnyčią. Eucharistija ir Bažnyčia yra dvi pagrindinės tikrovės, vadinamos tais pačiais vardais: komunija (bendrystė) ir Kristus Kūnas. Eucharistija augina meilę regimos bendruomenės viduje.

2.7. Ne tik Atgailos sakramentas parengia žmones vaisingiau dalyvauti centriniame Eucharistijos slėpinyje, bet ir Eucharistija tam tikra prasme yra Sutaikinimas.

Kiekvienose šv. Mišiose tikintieji iš naujo patvirtina nusigrėžimą nuo nuodėmės, atsivertimą – jau tikrai esantį, bet dar neatbaigtą.

2.8. Vaikų parengimas Atgailos sakramentui ir Pirmajai Komunijai neturi būti laikomas išskirtine ar visa aprėpiančia katecheze: tai tik dalis nuolat besitęsiančio ugdymo, apimančio vaikystės, paauglystės ir brandaus gyvenimo laikotarpius. Tokia išplėstinė katechezė vykdoma ne vien per užsiėmimus, bet ir neformaliuose bendruomenės susitikimuose, liturgijoje, taip pat privačių, individualių apmąstymų metu.

2.9. Šventosios Dvasios galia per Sutvirtinimą sutvirtinamieji įgalinami ir įpareigojami žodžiu ir darbais skleisti tikėjimą, aktyviai dalyvauti vykdant krikščioniškąją misiją Bažnyčioje ir pasaulyje. Tuo tikslu jaunuoliai ugdomi per sutvirtinamiesiems skirtą katechezę, kuri yra vienas iš asmens religinio ugdymo etapų.

2.10. Katecheze sutvirtinamiesiems siekiama padėti geriau pažinti savo tikėjimą ir sąmoningai apsispręsti juo vadovautis kasdieniame gyvenime. Norėdami pasiekti šį tikslą, katechetai turi:

2.10.1. Atkreipti katechizuojamųjų dėmesį į tai, ką reiškia būti krikščioniu, Kristaus sekėju, ir pažadinti jų širdyse norą tokiems būti.

2.10.2. Rūpintis, kad visi pakrikštytieji būtų ne tik visapusiškai įkrikščioninti, bet ir sąmoningai bei gerai tam pasirengę. Tinkamas ir stropus pakrikštytųjų parengimas Sutvirtinimo sakramentui turi labai didelę reikšmę visai Dievo tautai.

2.10.3. Skatinti Šventosios Dvasios dovanų troškimą, plėsti Šventosios Dvasios sampratą ir ugdyti atsivertimą jos veikimui, kad sutvirtinamieji galėtų krikščioniškai gyventi.

2.10.4. Žadinti sutvirtinamųjų atsakomybę parapijoje ir stiprinti ryšį su ja. Padėti dar labiau išparieigoti būti tikrais Kristaus liudytojais, žodžiu bei darbu skleisti ir ginti tikėjimą.

2.10.5. Siekti, kad sutvirtinamieji pakartotų bei dar giliau priimtų ir įsisąmonintų tikėjimo tiesas, gerai pasirengtų Sutvirtinimo sakramento apeigoms.

3. Katechizuojamieji

3.1. Sutvirtinimo sakramentui rengtis norą išreiškia patys jaunuoliai, o vaikų norą pasirengti Atgailos ir

Eucharistijos sakramentams – tėvai arba globėjai.

3.2. Atgailos ir Eucharistijos sakramentams rengiami Krikštą priėmę bei turintys tinkamą subrendimo amžių (12) vaikai, kurių tėvai ar teisėti globėjai pareiškia norą ar sutikimą, kad jų vaikai būtų rengiami dalyvauti sakramentiniame Katalikų Bažnyčios gyvenime.

3.3. Sutvirtinimo sakramentui rengiami pakrikštyti ir Pirmąją Komuniją priėmę jaunuoliai, kurie jau yra sulaukę 14 metų o Sutvirtinimo sakramentas teikiamas turintiems 15 metų, jei vietos ordinaras nenustato kitaip.

3.4. Svarbu atsižvelgti į nevienodą vaikų brandą, dvasinio brandumo lygį, intelektualinį pajėgumą bei rūpintis, kad ir patys silpniausieji pasiektų būtina minimalų pasirengimą.

3.5. Tiek rengiantis sakramentams, tiek juos priėmus, būtina jaunos žmones įtraukti į įvairias vaikų, jaunimo organizacijų bei parapijos bendruomenės veiklas ar tarnystes, organizuojamas parapijoje ar už jos ribų. Tai gali būti maldos grupelės, jaunimo choras, patarnavimas šv. Mišioms, savanoriška veikla ir kt.

4. Tėvai ar globėjai

4.1. Būtina, kad tėvai arba globėjai – pirmieji ir pagrindiniai savo vaikų auklėtojai – aktyviai dalyvautų vaikus rengiant sakramentams, nes tik taip šis rengimas bus vaisingas. Visais atvejais tėvai ar globėjai palaiko savo vaikus pastoviu visos šeimos dalyvavimu šv. Mišiose.

4.2. Vykdant sakramentinės katechezės programas siektina paraleliai įgyvendinti tėvų arba globėjų katechezę. Tokiu būdu visa šeima turės galimybę augti tikėjimu, kartu švęsti Eucharistiją ir įsilieti į Bažnyčios bendruomeninį gyvenimą, nes šeima apibrėžiama kaip „namų Bažnyčia“ (13), tai reiškia, jog kiekviename šeimoje privalo atsispindėti įvairūs viso Bažnyčios gyvenimo bruožai.

4.3. Tėvų arba globėjų katechezė kaip liturginės katechezės formos dalis padeda jiems sąmoningai pasiruošti tiek vaikų sakramentų priėmimui, tiek patiems atnaujinti tikėjimo žinias ir įgyti naujos tikėjimo patirties, geriau pasirengti aktyviai dalyvauti liturgijoje bei bendruomeniniame gyvenime. Šiam siekiui įgyvendinti galima parengti specialias katechezes tėvams, suburti tėvų maldos grupę, kviesti aktyviai dalyvauti parapijos bendruomenės gyvenime.

5. Vykdytojai

5.1. Už vaikų rengimą sakramentams parapijoje yra atsakingas parapijos klebonas (14). Šį darbą jis gali vykdyti pats arba pavesti jį kitam kunigui ar turinčiam vyskupo siuntimą katechetui.

5.2. Jeigu parapijos katecheto darbą atlieka tikybos mokytojas, šis darbas turėtų būti traktuojamas kaip atskira jo tarnystė parapijoje, o ne tiesioginė pareiga ar sudedamoji jo, kaip mokytojo, pareigybės dalis. Katechetai atlieka pagalbinį vaidmenį, prisideddami prie šeimoje vykdomo ugdymo proceso ir tikėjimo perdavimo.

5.3. Puoselėdami žmogaus asmens orumą bei vadovaudamiesi krikščioniškuoju socialiniu mokymu kunigai, priimdami katechetus į tarnystę, detalai susitaria dėl tiesioginio ir papildomo darbo bei atlygio už jį.

5.4. Pareiga pasirūpinti, jog vaikai būtų parengti sakramentams, priklauso tėvams; parapijos klebonas, tinkamai paaiškinęs tėvams katechezės svarbą, gali prašyti besirengiančių sakramentams vaikų šeimas prisidėti prie programos išlaidų padengimo: metodinės medžiagos įsigijimo, patalpų išlaikymo, aukos katechetui (15).

5.5. Tėvai ar globėjai, negalintys skirti aukos už vaikų rengimą, yra prašomi kreiptis į kleboną ir užpildyti prašymą dėl katechezės dalinio ar pilno išlaidų padengimo iš parapijos lėšų.

6. Programa ir metodai

6.1. Rengiant vaikus ar jaunuolius sakramentams, naudojamos (arki)vyskupijos Katechetikos centro rekomenduotomis ir vietos ordinaro patvirtintomis programomis bei metodine medžiaga.

6.2. Būtina sakramentams besirengiančius vaikus ir jų šeimos narius įtraukti į liturgiją ir taip ugdyti jų sakramentinio gyvenimo bei švenčiančios bendruomenės patirtį. Šiame ikrikščioninimo kelyje tėvai lydi savo vaikus tikėjimo pažinimu ir dvasine patirtimi, padeda jiems įsiminti ir suvokti esmines katechezės užsiėmimų metu perteikiamas žinias ir skatina juos melstis, dalyvauti Eucharistijos šventime.

6.3. Išskirtiniais atvejais, jei kaime gyvenantys vaikai retai atvyksta į parapijos bažnyčią sekmadieniais, klebonas, derindamas su katechezės užsiėmimais,

turėtų ieškoti galimybės Eucharistiją švęsti su jais ir kitu laiku, nepamirštant, kad sekmadienio Eucharistijos šventimas lieka krikščionio gyvenimo centras.

6.4. Tikybos pamokų mokykloje nelankiusiems ar jas nesisteningai lankiusiems vaikams bei jaunuoliams turi būti rengiami papildomi katechezės užsiėmimai (bent 15 susitikimų). Šiems užsiėmimams naudojama speciali katechezės programa ir metodinė medžiaga.

7. Vieta, laikas, aplinka

7.1. Kadangi įvedimo katechezė yra nukreipta ne vien į tikėjimo tiesų perteikimą, bet ir į krikščioniškojo gyvenimo patirtį ir siekia įvesti vaiką ar paauglį į tikėjimo gyvenimą bendruomenėje, ji turėtų vykti parapijoje, t. y. ten, kur šeima gyvena. Išimties tvarka šiems sakramentams rengtis ir juos priimti galima ir kitoje parapijoje.

7.2. Parapija su meile ir pagarba, dėmesingumu ir džiaugsmu priima kiekvieną katechezėje dalyvaujantį savo narį ir su nuoširdžiu uolumu padeda jam atsiverti Dievo slėpiniui: gailestingumo Tėvui, savo Sūnaus mirtimi ir prisikėlimu sutaukiusiam pasauli su savimi ir atsiuntusiam Šventąją Dvasią nuodėmėms atleisti (16).

7.3. Rengtis sakramentams reikėtų parapijos bendruomenės aplinkoje, parapijos namuose; katechezės užsiėmimai nevykdomi per tikybos pamokas. Siektina, kad ten, kur švenčiama Eucharistija, katechezės užsiėmimai nebūtų vykdomi. Išimtį sudaro atvejai, kai temos susijusios su bažnyčios pastatu, liturgija ir pan.

7.4. Klebonas, parapijos bendruomenės nariai ir (arki)vyskupijos Katechetikos centras turėtų padėti katechetui susikurti tinkamą aplinką, parengti metodines priemones katechezei vykdyti bei sudaryti sąlygas katechetui dvasiškai bei dalykiškai tobulėti.

7.5. Siekiant sukurti saugią ir šeimynišką aplinką, kur būtų galima dalytis tikėjimo patirtimi, vienoje pasirėngimo grupėje turėtų būti ne daugiau kaip 20–30 jaunuolių.

7.6. Programos vykdymo trukmė – vieni mokslo metai, rengiant vieną užsiėmimą per savaitę. Bendra programos apimtis – ne mažiau 25 susitikimų, kurie truktų nuo 1 val. iki 1,5 val. Sakramentams besirengiančiųjų katechezės užsiėmimai turėtų prasidėti ne vėliau nei rugsėjo paskutinį sekmadienį.

7.7. Jei dėl patalpų, susisiekimo ar panašių aplinkybių neįmanoma programos nuosekliai tęsti visus mokslo metus, galimas ir kitoks programos išdėstymas laiko atžvilgiu. Tačiau programos vykdymo trukmė turi būti ne trumpesnė kaip 6 mėnesiai. Tokį ar panašų pasirengimo būdą klebonas suderina su ordinaru.

7.8. Jei sakramentams rengtis ateina dar nekrikštyti vaikai, jie rengiami kartu su kitais, bet prieš Krikštą pakviečiami į papildomus susitikimus, kuriuose (geriausia kartu su tėvais ir krikštatėviais) supažindinami su Krikšto liturgija ir įsipareigojimais, kuriuos priima per Krikštą.

7.9. Jei Sutvirtinimui rengiasi Pirmosios Komunijos nepriėmę jaunuoliai, Atgailos ir Eucharistijos sakramentams jie parengiami papildomai, o Pirmąją Komuniją gali priimti tose pačiose Mišiose, kaip ir Sutvirtinimą.

7.10. Priėmus sakramentus, reikėtų organizuoti dar 3–4 susitikimus, kurie padėtų apmąstyti sakramentų malonės patirtį ir įvestų į bendruomenės veiklą.

7.11. Parapijos klebonas kiekvienais metais iki spalio 15 d. privalo pateikti informaciją apie vykdomą pasirengimą sakramentams vietos ordinariui ar vietos vyskupijos Katechetikos centrui pagal vyskupijos nuostatytą tvarką.

8. Pasirengimo įvertinimas

8.1. Vaikai bei jaunuoliai privalo išmokti atmintinai ar įsidėmėti dalį katechetinio pobūdžio informacijos, tačiau visuomet dera atsižvelgti į intelektualinį vaiko pajėgumą.

8.2. Pasirengimas sakramentams įvertinamas pagal du kriterijus – žinias ir dalyvavimą programoje. Vertinant žinias, būtina prisiminti, kad vaikų ir jaunuolių gebėjimai įsiminti informaciją ir ją pateikti skiriasi. Gabūs vaikai per trumpą laiką viską įsimena ir geba atsakyti į klausimus net ir mažai dalyvavę užsiėmimuose, tačiau jų žinios dar nereiškia tinkamo pasirengimo sakramentams. Taip pat yra vaikų, kurie net ir uoliai dalyvavę susitikimuose nepajėgia gerai įsiminti informacijos, sutrinka ir nepajėgia atsakyti į klausimus žinių patikrinimo metu. Tačiau tai dar nereiškia, kad jie nėra pasirengę priimti sakramentų. Todėl vertinant pasirengimą būtina atsižvelgti į individualius vaiko gebėjimus, troškimą tikėti, įgytą tikėjimo patirtį, o žinias vertinti kartu su jo dalyvavimu užsiėmimuose.

8.3. Pasirengimą vertinantis kunigas turėtų bendradarbiauti su vaikų rengiančiu katechetu. Vaikų ir jaunuolių pasirengimą taip pat gali įvertinti tėvai.

8.4. Nepriklausomai nuo pasirinktos sakramentų katechezės formos parapijos klebonas turi įvertinti vaikų bei paauglių pasirengimą priimti sakramentus; tokiu atveju, jei klebonas padaro išvadą, kad vaikas dar nėra pasirengęs priimti sakramento, priežastis būtina aiškiai išdėstyti vaikui, jaunuoliui bei jo tėvams (17).

9. Sakramentų šventimas

9.1. Atgailos sakramentą patartina švęsti per gavėnią, pasinaudojant ta atmosfera, kurią tikinčiųjų bendruomenė išgyvena tuo laiku. Prieš Pirmąją šv. Komuniją vaikai dar kartą priima Atgailos sakramentą.

9.2. Rekomenduojamas vaikų, jaunuolių ir jų šeimos narių bendruomeninis Atgailos sakramento šventimas. Atgailos sakramentą švęsti būtina taip, kad jis neliktų kitų sakramentų šešėlyje, bet būtų išgyvenamas kaip reikšminga žmogaus susitikimo su Dievu patirtis. Kaip ir kiti sakramentai, Sutaikinimas yra asmeniškasis susitikimas su Dievu tikėjimo bendruomenėje – Bažnyčioje. Šio sakramento šventimas bendruomenėje aiškiau parodo bažnytinę Atgailos prigimtį.

9.3. Pirmosios Komunijos šventimą rekomenduojama rengti gegužės–birželio mėnesiais nedidelėmis grupėmis. Švenčiant Eucharistiją turėtų išryškėti susitikimo su Jėzumi Kristumi svarba ir džiaugsmas. Jos išskilmėje ypač pabrėžtini du dalykai:

9.3.1. Eucharistijos bendruomeninė dimensija – Pirmąją Komuniją rekomenduojama priimti sekmdienio šv. Mišių metu, kad vaikai būtų apsupti krikščionių bendruomenės, į kurią per Eucharistiją visapusiškiau įsitraukia, jų maldos ir dėmesio. Eucharistijos liturgija turėtų būti pritaikyta vaikams, kad jie galėtų aktyviai joje dalyvauti.

9.3.2. Tėvų ir šeimos vaidmuo – kiek tai yra įmanoma siekti, jog Pirmąją Komuniją priimančius vaikus palydėtų jų tėvai, globėjai ir krikštatėviai, kad Komuniją priimtų visa šeima kartu.

10. Sakramentų suteikimą liudijantys dokumentai ir registracija

10.1. Priėmusiesiems Atgailos ir Eucharistijos sakramentą išduodamas pažymėjimas, kuriame turi būti

nurodyta: vaiko vardas, pavardė, Pirmosios Komunijos priėmimo data ir vieta, parapijos antspaudas, kunigo vardas, pavardė ir parašas.

10.2. Priėmusiesiems Sutvirtinimo sakramentą išduodamas pažymėjimas, kuriame turi būti nurodyta: sutvirtinamojo vardas, pavardė, Sutvirtinimo vardas; Sutvirtinimo globėjo vardas ir pavardė; sakramento suteikimo data ir vieta; sakramentą suteikusių vyskupo vardas ir pavardė; parapijos antspaudas ir kunigo parašas.

10.3. Kiekvienoje parapijoje turi būti Pirmąją šv. Komuniją priėmusiųjų registravimo knyga, kurioje įrašyta: vaiko vardas, pavardė, gimimo data, Krikšto vieta ir data, Pirmosios šv. Komunijos priėmimo data ir vieta.

10.4. Kiekvienoje parapijoje turi būti Sutvirtinimo sakramentą priėmusiųjų registravimo knyga, kurioje įrašyta: sutvirtinamojo vardas, pavardė, Sutvirtinimo vardas; sutvirtinamojo gimimo data; sutvirtinamojo Krikšto vieta ir data; Sutvirtinimo teikėjas; Sutvirtinimo globėjo vardas ir pavardė; Sutvirtinimo sakramento suteikimo vieta ir data. Sutvirtintųjų sąrašo kopija pristatoma į vyskupijos kuriją.

10.5. Apie suteiktą Sutvirtinimą pažymima Krikštų knygoje. Jei sutvirtintasis buvo pakrikštytas kitoje parapijoje, išrašoma kortelė, kurioje turi aiškiai atsispindėti sutvirtinamųjų asmens duomenys. Šios kortelės yra išsiunčiamos sutvirtintųjų Krikšto parapijos klebonui, kad jis pažymėtų Sutvirtinimo suteikimo faktą Krikštų knygoje.

Dokumentas įsigaliojo 2014 m. spalio 31 d.

Nuorodos

- (1) Plg. *Mk* 16, 15.
- (2) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dekretas dėl Bažnyčios misijinės veiklos *Ad gentes*, 7.
- (3) Plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1229–1233; Bendrasis katechezės vadovas, 63–68.
- (4) Plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1131.
- (5) Plg. Bendrasis katechezės vadovas, 80.
- (6) Plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 14.
- (7) Jonas Paulius II. Apaštališkasis paraginimas *Catechesi tradendae*, 23.
- (8) Plg. Bendrasis katechezės vadovas, 90–91.
- (9) Plg. Jonas Paulius II, Kalba XXVIII Pasaulinės maldos už pašaukimus dienos proga, 1990 10 04.
- (10) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Bažnyčią *Lumen gentium*, 11.
- (11) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dekretas dėl kunigų tarnybos ir gyvenimo *Presbyterorum ordinis*, 5.
- (12) Plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 97 § 2.
- (13) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Bažnyčią *Lumen gentium*, 11.
- (14) Plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 528 § 1.
- (15) Plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 914.
- (16) Plg. *Ordo paenitentiae*, 46.
- (17) Plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 914.

Nauji leidiniai

Gilbert Keith Chesterton. Šventasis Pranciškus iš Asyžiaus / iš anglų kalbos vertė Andrius Navickas. – Vilnius: Aštuntoji diena, 2014. – 192 p.

Vieno iškiliausių XX amžiaus katalikų mąstytojų G. K. Chestertono knyga apie šv. Pranciškų – daugiau nei vien įprasta biografija. Nepakartojamas autoriaus rašymo būdas, žaižaruojantys netikėti palyginimai ir metaforos, žaismingas pasakojimo stilius yra bene geriausias įvadas į šventojo pasaulį šių laikų žmogui, kuris dažnai pats nebežino, kuo tiki ir apskritai, ar dar kuo nors tiki. G. K. Chestertonas ne rašo chronologiškai tikslią Asyžiaus Neturtėlio biografiją, o veikiau apmąsto, ką reiškia būti krikščionimi ir sekti Kristumi.